

УДК [930.253:314.743](477)(092)Бутович М.

А. М. СУКАЛО*

ОСОБОВІ ФОНДИ ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В АРХІВНИХ ЗІБРАННЯХ ЦДАМЛМ УКРАЇНИ.

МИКОЛА БУТОВИЧ

Висвітлено склад особового архівного фонду українського художника-графіка М.Г. Бутовича, що зберігається в ЦДАМЛМ України.

Ключові слова: особовий фонд; опис; одиниця зберігання; спадок; М. Бутович; митець; графік; епіграми; мистецтво.

Повернення до України значної частини історико-культурної спадщини українського народу – одне з головних завдань Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через кордон України. Завдяки плідній роботі науковців, архівістів, небайдужої громадськості до нас поступово повертається неоціненний спадок української діаспори, архівні фонди та колекції наукових, громадських, культурних, політичних, релігійних організацій та діячів, котрі вимушені були покинути Батьківщину, жити і творити на чужині.

У цьому році відзначається сумна дата – 50 років з дня смерті талановитого та й досі маловідомого митця, видатного українського графіка, живописця, ілюстратора, автора епіграм – Миколи Григоровича Бутовича. Важка доля закинула його за межі України, і тільки по смерті художника відкрився нам великий талант, хоча тема рідної землі, її історії, культури завжди була головною в його житті та творчості. Про це свідчать документи, які зберігаються не тільки в архівних зібраннях України – особового фонду М. Г. Бутовича в ЦДАМЛМ України (ф. 1366), документи якого надійшли на збереження в 2002–2003 рр. та були відкриті для відвідувачів у 2004 р., особового фонду в ЦДАВО України (ф. 4021)¹, наукових інституціях, – а й в приватних колекціях тощо.

Дослідження спадку митця, який зберігається у ЦДАМЛМ України, дає можливість окреслити основні етапи життя людини талановитої та неординарної, яка намагалася пізнати себе, навколишній світ, все, що оточувало і давало натхнення жити та творити.

* Сукало Алевтина Миколаївна – кандидат історичних наук, головний науковий співробітник сектору просвітньої та виставкової роботи відділу використання інформації документів ЦДАМЛМ України.

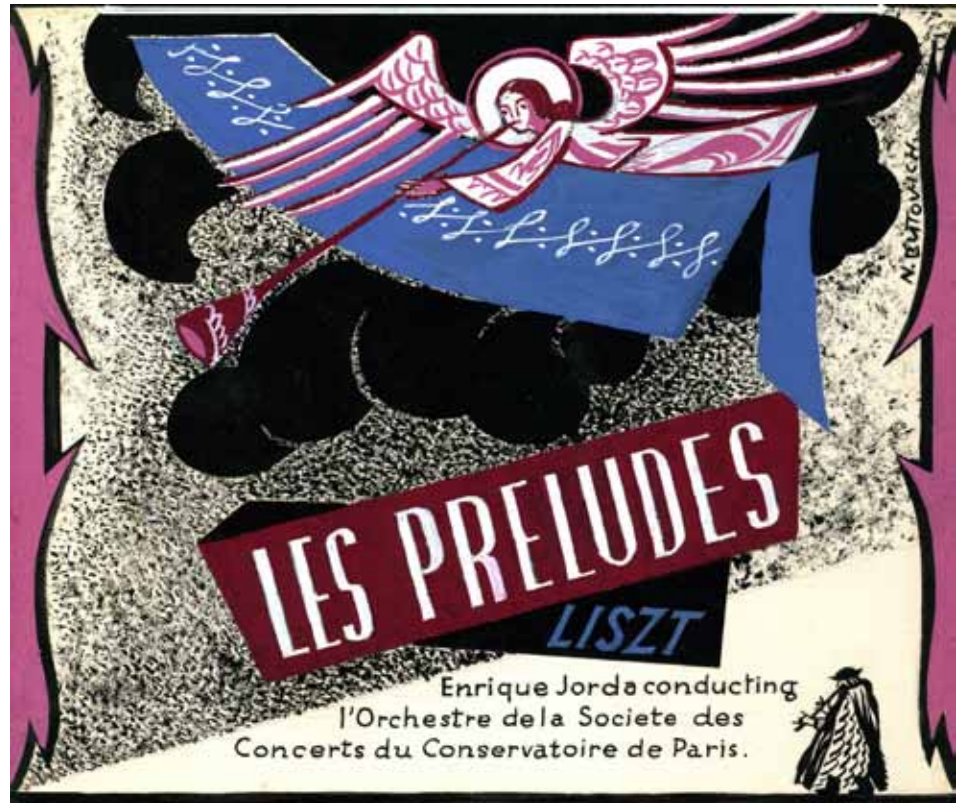

М. Бутович. Штурмові гуляй-городи. Картон, гуаш. 1954 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1366, оп. 1, од. зб. 5, арк. 1.

Микола Григорович Бутович народився 1 грудня 1895 р. на Полтавщині, в с. Петрівка, в дворянській родині, яка вела свій родовід від заможної козацької старшини. Батьки-вчителі дали синові ґрунтовну освіту. Упродовж 1906–1913 рр. він навчався у Полтавському кадетському корпусі, а потім у військовій школі в Москві, і вже в той час почав поступово розкриватися його художній хист².

Жадоба до творчості гостро виявилася у 20-річного Бутовича в роки Першої світової війни, коли, потрапивши до австрійського полону, він починає ілюструвати “Енеїду” І. Котляревського. Але після підписання Берестейської угоди, не байдужий до долі своєї країни, бере участь у визвольних змаганнях (1917–1921) в чині ад’ютанта штабу 1-ї козацької дивізії армії УНР у т. зв. “Сірій дивізії” аж до 1920 р., коли був інтернований у табір для військовополонених на території Польщі, де видавав рукописний гумористичний часопис “Дуля долі”, в назві якого поєднувався гротеск та реальність життя самого Бутовича.

Втеча з табору до Праги перекреслила його кар’єру професійного військового, але життя відкрило перед Миколою Григоровичем можливість продовжувати навчання; здобував художню освіту у Вищій художньо-промисловій школі в Празі, у Шарлоттенбрузькій мистецько-промисловій школі (1920–1926) та в Лейпцизькій Академії графічних мистецтв (1923–1926), яка була унікальним на той час закладом – вихо-

М. Бутович. Афіша до концерту за «Прелюдями» Ф. Ліста у Паризькій консерваторії. Картон, гуаш, туш. Б/д ЦДАМЛМ України, ф. 1366, оп. 1, од. зб. 13, арк. 1.

увала ілюстраторів, художників, графіків книжкової індустрії та промисловості.

Обдарованість Миколи Бутовича, талант митця та працездатність дозволили ще в період навчання отримати майже всі перші премії більш ніж на 20 мистецьких конкурсах академії; у 1924 р. видати альбом “Українські духи”, до якого увійшли 6 дереворитів із зображеннями казкових та демонічних персонажів народної уяви – відьмаками, чугайстрами, домовиками, що традиційні для вірувань українців; отримати стипендію Українського наукового інституту в Берліні для написання “Історії книжкового мистецтва” під керівництвом В. Залозецького.

У міжвоєнний період митець багато подорожував. Жив у Франції, Чехії, яка на той час стала осередком української еміграції, її мистецьким центром, бував на Балканах, часто приїздив до Закарпаття. Опанувавши мистецьку техніку, М. Бутович у своїх подорожах прагнув відкрити для своєї творчості нові стилі та напрями в західноєвропейському мистецтві, але жодна школа не вплинула на його своєрідний талант. Подорожуючи, він багато працював у жанрі ілюстрації, іконопису, графіки, портрета, оформлював книжкові видання, малював ескізи до книжкових

Родина Бутовичів на відкритті персональної виставки митця.
Зліво направо: дружина Тетяна, донька Аріадна, син Микола, Микола Григорович.
Нью-Йорк, жовтень, 1955 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1366, оп. 1, од. зб. 64, арк. 1.

обкладинок львівських видань, брав активну участь у закордонних виставках української графіки (Брюссель, Рим, Прага та ін.).

З початком 40-х рр. М. Бутович оселився у Львові, де за часів німецької окупації на посаді професора, викладав у Мистецько-промисловій школі, на архітектурному відділі Львівської політехніки та Української вищої студії образотворчого мистецтва. Життя Миколи Григоровича можна порівняти з хвилями. Спочатку Бутович переживає емоційне піднесення – наприкінці війни він одружився, але наступні тяжкі події (драматичний відхід на Захід із наближенням фронту, смерть доньки, табір для переміщених осіб в Австрії) змусили родину емігрувати у 1947 р. до США, де вона оселилася у Риджфільд-Парку поблизу Нью-Йорка. Там Бутовичу доводиться багато працювати та конкурувати з американськими малярами часто-густо задля матеріального забезпечення родини, яка на той час збільшилася на двох діточок.

Митець продовжує займатися декоративною графікою, ілюстрацією, станковим та монументальним живописом, приймає пропозиції щодо дизайну візерунків для американських текстильної та килимової фабрик тощо.

Треба відзначити, що Бутович продовжував підтримувати тісні стосунки з представниками української діаспори в США, Канаді, Західній Європі, про що свідчить його епістолярна спадщина³. Коли у

М. Бутович. Руська Мокра. Словаччина. Пейзаж. Карт., гуаш. 1933 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1366, оп. 1, од. зб. 1, арк. 1.

1952 р. у Нью-Йорку було засновано Об'єднання українських митців Америки, став його членом разом із В. Січинським, Я. Гніздовським, С. Гординським, М. Морозом, С. Литвиненком та ін. Об'єднання пропагувало мистецькі твори українських діаспорян через виставкову діяльність, в якій активну участь брав і М. Бутович. Джерела підтверджують, що головне місце у витворах мистецтва цього періоду його творчості посідають етнічні мотиви, натхнення для втілення яких йому давали спомини про Батьківщину, її історію, український фольклор та міфологія, літературний спадок кращих синів України – М. Гоголя, Г. Квітки-Основ'яненка, П. Куліша, І. Нечуя-Левицького, І. Котляревського тощо⁴.

Життя Бутовича, як і його багатогранну творчість, не можна втиснути в рамки дат, бо талант митця не має часових меж. Ще з 20-х рр., коли відбувся справжній ренесанс української книжки у Львові (в подальшому видавництва переїжджали до Відня, Берліна, Праги), він багато працював над розробкою обкладинок книжок. Відомі його роботи для видавництва "Ратай", "Українці в вільному світі"⁵ – ювілейна книга Українського народного союзу з нагоди 60-річчя (1894–1954), "УНС" (1954), часописів ("Литаври", "Віра й культура" (1953), "Державницька думка" (1951), "Веселка")⁶, до симфонії М. Мусоргського "Ніч на Лисій горі"⁷ тощо, в яких митець графічно відтворював мотиви українського народного орнаменту та шрифти, притаманні слов'янському напису⁸.

М. Бутович серед учнів малярської школи, 1940-і рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 1366, оп. 1, од. зб. 64, арк. 2.

Книжкові ілюстрації Бутовича просякнуті національним колоритом та легкою народною іронією. Впродовж життя художник неодноразово повертався до ілюстрування “Енеїди” І.Котляревського. Його “Енеїда” – це перш за все народний гумор з деякими елементами та мотивами еллінізму, його герої насамперед поціновувачі радощів життя, а потім вже – вояки, образи яких з небожителів перетворені художником на запорізьких козаків. Малював обкладинки та ілюстрував “Вія”, “Старосвітських поміщиків” М. Гоголя, “Кладку видінь” Г. Діброва, “Брата твого Каїна” С. Ледяньського, “Проліски” Н. Щербини, окремі збірки⁹ тощо.

Безперечно, розквіт приватних бібліотек 20–30 рр. викликав попит на книжкову мініатюру – екслібрис, і в цьому жанрі Бутович набув слави майстра та реформатора цієї графічної техніки, якою займався упродовж усього життя. У фонді представлені екслібриси Ю. Крохмалюка, В. Поповича, В. Січинського та його доньки, Н. Терлецького та ін¹⁰. Виконані майстром з притаманним йому гумором, вони водночас розкривають захоплення володаря екслібриса певною літературою, тут ми знаходимо й козацьку тему (вершники, козаки, знамена, піки, шаблі, бандуристи), й медичну емблему, й іронічне зображення володаря в образі Діогена, діжку якого тягне лебідь на простороні книжкового моря¹¹.

Час до американської еміграції змушував Миколу Бутовича змінювати адреси свого перебування в пошуках ліпшої долі, роботи та перш

М. Бутович.
Екслібрис М. Терлецького.
Пап., туш. 1930-і рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 1138,
оп. 1, од. зб. 40, арк. 8

за все наповнював його мистецьку вдачу новими художніми враженнями. Цей період митця-мандрівника подарував нам багато начерків, серед них ескіз до портрету єпископа Діонісія¹² (сам портрет був намальований у 1939 р., але до архіву на зберігання не надійшов), портрет дружини¹³ та ін. За спогадами Бутовича, обставини того дня для отримання заробітку змушували багато малювати портрети простих людей, більшу частину з яких, на жаль, не побачать пошанувачі його творчості. А для душі виходець з мальовничого Полтавського краю малював красвиди Закарпаття та Європи. Митець милується природою, яку любив та розумів, його пастелі та гуаші – прозорі й кристалево чисті, але, в той же час, відкривають тонке бачення майстром тяжкої долі мешканців цього краю – зламані паркани, порушені хати тощо. Фонд архіву репрезентує пейзажні сюжети – “Ліси і гори”, сільські краєвиди, “Дерева”, пейзажі з мандрів Словаччиною, Балканами (замальовки у Дербенті)¹⁴.

У центрі уваги Бутовича захоплення прикладною графікою, яка не тільки наповнює майстра новим досвідом, але й дає можливість додаткового заробітку для прожиття в еміграції. Він малював листівки, афіші (до концерту за “Прелюдями” Ф. Ліста у Паризькій консерваторії¹⁵ та оперети за п’єсою “Сватання на Гончарівці” Г. Квітки-Основ’яненка¹⁶), обкладинки календарів, фірмові знаки та їх символіку, поштові марки (Пластова марка “До 40-річчя державності”, “Українська капела бандуристів”¹⁷, рекламні плакати, емблеми фондів¹⁸, організацій, ескізи грошей¹⁹ тощо.

У мистецькому емігрантському середовищі Бутович набув слави талановитого портретиста, майстра не тільки дружніх шаржів²⁰ на письменників, скульпторів, акторів, але й автора епіграм. Здебільшого епіграми написані на папірцях із зошитів, блокнотів, клаптиків аркушів,

Фрагмент розпису іконостасу у Церкві Господнього Вознесіння в Нью-Йорку.
Фотоальбом. 1952 р.

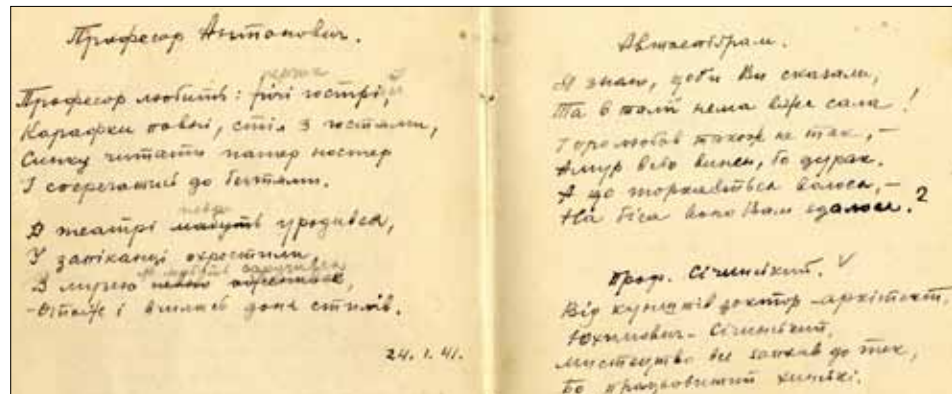
ЦДАМЛМ України, ф. 1366, оп. 1, стр. 65.

маленьких картонках²¹; на декількох папірцях бачимо людей у стилізованому театральному вбранні та взірці шрифтів. У фонді зберігається власноруч зроблений художником блокнот у твердій прошитій обкладинці “Наш Парнас”, в якому епіграми написані дрібним почерком майстра. Вони з іронічним, доброзичливим натяком на особисті відмінності характеризують людей, яким присвячені – Г. Мазепу-Коваль, О. Лятуринську, Є. Маланюка, О. Ольжича, О. Телігу та ін.²². Лише у 1995 р. на Батьківщині була видана збірка епіграм М. Г. Бутовича під псевдонімом Бутумбас²³.

Але найбільше творче піднесення він отримав у 1952 р. від пропозиції Української православної церкви щодо створення різьбленого іконостасу та його розпису для Церкви Господнього Вознесіння у Нью-Йорку. Він поринає у працю, якою займався ще у Закарпатті, коли розмальовував іконостаси у тамтешніх церквах. Відданість справі, якою він починав займатися, прослідковується в листуванні, в укладених угодах, планах та розрахунках, які передували роботі над іконостасом²⁴. Створений в еміграції митцем іконостас набув виражених українських рис, поєднав національну історію з корінною вірою парафіян, що відбилося й у відображених історичних постатях, й у символах, яким була притаманна атрибутика української державності. В архіві зберігається фотоальбом, який репрезентує інтер’єр та елементи розпису церкви²⁵.

М. Бутович.
“Наш Парнас”.
Блокнот. Автограф.
1940–1950-і рр.
ЦДАМЛМ України,
ф. 1366, оп. 1,
од. зб. 23.

Перебуваючи у вирі емігрантського життя, Бутович постійно виявляв зацікавленість народною героїкою та історичною минувиною українського народу, і це спонукало митця до розкриття теми вільного козацтва (гетьмани, старшини, козаки), що продовжувалася і в книжкових заставках (кінні козаки, яких він бачить лицарями, гармати, знамена, булави, шаблі, оспівує працю вільних селян, народні свята, українські квіти тощо)²⁶, і в ескізі обкладинки “Дума про трьох братів азовських”²⁷ (до цієї теми він вперше звернувся в середині 20-рр., а в 1947 р. репрезентував в альбомі “Українське малярство” (Мюнхен)²⁸.

Як уже зазначалося, наскрізною у творчості Бутовича є тема народного фольклору, пісень, орнаменту, казок, лубочних картинок, дитячих вигадок тощо. До архіву надійшли на зберігання його відомі листівки з серії “Ляльки Різдвяного вертепу”²⁹, “Щедрик, Щедрик”³⁰, в якому символом є заможна родина, мир та злагода у домі, мрії про багате майбутнє; колядки – яскраві листівки у народному стилі з віршованими побажаннями, серед них сюжет з написом “Упала з неба доріжка, а той доріжкою газдиня пішла, та стрінулася з святою Пречистою...”³¹. Усвідомлюючи вплив казок на дитину, Бутович прагнув донести до па-

М. Бутович. Сільський пейзаж. Картон, пастель. 1946 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1366, оп. 1, од. зб. 3, арк. 1

ростків української еміграції співучість мови та своєрідність культури залишеної Батьківщини. Ілюструючи книжки для емігрантських дитячих видань, він намагається побачити казковий світ очима дитини і в той же час розкрити глибинне значення відтворюваних явищ, тому тут і яскраве вбрання козачки, і жахливі часи татарської навали, і тремтлива краса казкової української хатинки, природи, образи дітей, косарів, драконів, русалок, коней, казкових героїв народних пісень, звірят³² тощо.

Серед документів особового фонду Майстра привертає увагу не тільки його художній доробок, але й літературний спадок. Вже згадувалося про його епіграми, відомі його поетичні твори: “Ладо” (казка-балет), “Івасик Телесик”, спомини: “Повстання проти гетьмана (Сіра дивізія)”, “Кадетський корпус”, “Автобіографія”, “За споминами сіро-жупанника”³³.

На жаль, Микола Григорович пішов із життя, не встигнувши реалізувати все те, що було заплановано і задумано, а головне – не побачив своїх шанувальників на Батьківщині, до якої, за словами його дружини пані Тетяни, все життя мріяв повернутися. Важкі випробування увірвали життя Митця 21 грудня 1961 р. Він був похований далеко від Батьківщини, на православному кладовищі у Бавнд-Бруку (США).

Як зазначалося вище, документи Миколи Григоровича Бутовича надійшли на початку 2000-х рр. до ЦДАМЛМ України, де після науково-технічного опрацювання був створений опис № 1 фонду 1366, який містить 70 од. зб. (крайні дати документів – 1922–1998 рр.).

Опис № 1 складається з сімох розділів. Перший “Творчі матеріали Бутовича М. Г.” має чотири підрозділи. Найбільша кількість документів стосується художнього доробку митця: малюнків³⁴, книжкової графіки³⁵, обкладинка та начерки до ілюстрацій власної книжки “Епіграми Бутумбаса”³⁶, емблеми³⁷ тощо. Також представлені копії та фотокопії творів митця³⁸. Рукописи М.Г.Бутовича представлені збіркою епіграм “Наш Парнас”³⁹, чернетками епіграм, блокнотом із записами повсякденного характеру⁴⁰.

Наступний розділ – листування. На жаль, представлені приватні епістолярії не дають можливості простежити в повному обсязі стосунки М. Бутовича з адресантами, здебільшого респонденти торкаються побутово-господарських проблем та ін⁴¹.

Четвертий розділ містить інформацію щодо біографії М.Г.Бутовича в т. зв. “американський” період – матеріали про створення іконостасу у Церкві Господнього Вознесіння в Нью-Йорку⁴², рекламна картка персональної виставки, листування з різними організаціями⁴³. Окремим блоком згруповані матеріали про підготовку та видання книги “Фрайштадська республіка” – автограф М. Бутовича “Зі споминів сірожупанників”⁴⁴, рукопис Й. Мандзенка “Сіра дивізія”, спомини колишніх членів СВУ, вояків “Сірої дивізії”⁴⁵, протоколи засідань видавничого комітету, зміст та проспект книги, доповідні записки, листування щодо підготовки книги⁴⁶.

У п’ятому розділі – статті “Щедрик, Щедрик” у малярській творчості Миколи Бутовича” В. Модрич Верган, “Дві річниці митця-маляра М. Бутовича, автора “Щедрика” В. Настича, “Маловідома грань таланту Миколи Бутовича” І. Скрипника, які доповнюють картину життя та творчості митця⁴⁷.

Шостий розділ через невеликий обсяг документів не дає можливості відтворити візуальну картину життя М. Г. Бутовича. Представлено всього дві світлини – в колі родини та в малярській школі. Але дуже цікаву інформацію містить фотоальбом інтер’єрів та елементів розпису Церкви Господнього Вознесіння⁴⁸. На нашу думку, доцільно було б об’єднати обидві справи (№ 51 та № 65) задля розміщення інформації про роботу над іконостасом у Церкві Господнього Вознесіння в Нью-Йорку в окремий блок фонду).

Документи, пов’язані з творчою біографією М. Бутовича, зберігаються і в інших фондах ЦДАМЛМ України, зокрема у ф. 1138 “Колекція екслібрисів, зібраних Р. І. Олексіївим” – колекція екслібрисів Ю. Крохмалюка, д-ра В. Поповича, В. Січинського та ін., виконаних М. Бутовичем у 1930-х рр.⁴⁹, у ф. 1212 відомої перекладачки Віри Вовк міститься лист митця до неї⁵⁰, ф. 1308 М. Радиша містить ксерокопію статті “Мирослав Радиш”, написаної М.Бутовичем та надрукованої в журн. “Свобода” 15 червня 1956 р.⁵¹.

Не можна оминати увагою й те, що творчий спадок митця вже отримав високу оцінку у фундаментальній праці Олександра Федорюка⁵², у якій автор, поєднуючи глибину змісту і легкість стилю, з великою повагою до М. Бутовича описує його долю та творчий шлях.

Художня спадщина М. Г. Бутовича велика та різноманітна, але, на жаль, розпорошена по архівах та приватних колекціях. Цілком логічно було б, на нашу думку, об'єднати насамперед архівний фонд, що зберігається в ЦДАВО України, з масивом документів ЦДАМЛІМ України як профільним архівом. Це значно полегшило б у подальшому роботу щодо виявлення, дослідження та зберігання мистецької та життєвої спадщини талановитого митця.

¹ *Яковлева Л.* На Україну поверну. Миколі Бутовичу – сто років (Документи особового фонду Миколи Бутовича, що зберігаються у Центральному державному архіві вищих органів влади і управління України) // *Образотворче мистецтво.* – 1997, число 2. – С. 7–8.

² *Федорук О. К.* Микола Бутович: Життя і творчість. – Київ; Нью-Йорк: Видавництво М. П. Коця, 2002. – С. 348.

³ Там само, од. зб. 29–50.

⁴ Там само, од. зб. 17, 21, 22.

⁵ Там само, од. зб. 19, арк. 7.

⁶ Там само, од. зб. 17, арк. 5; од. зб. 19, арк. 1–5, 6.

⁷ Там само, од. зб. 16, арк. 1

⁸ Там само, од. зб. 21, арк. 1, 18, 20.

⁹ Там само, од. зб. 17, арк. 1–4.

¹⁰ Там само, ф. 1138, оп. 1, од. зб. 40; ф. 1366, оп. 1, од. зб. 9.

¹¹ Там само, ф. 1138, оп. 1, од. зб. 40, арк. 5.

¹² Там само, ф. 1366, оп. 1, од. зб. 10, арк. 3 зв.

¹³ Там само, од. зб. 21, арк. 5.

¹⁴ Там само, од. зб. 1, 3, 4, 22; музейний фонд ЦДАМЛІМ України.

¹⁵ Там само, ф. 1366, оп. 1, од. зб. 13.

¹⁶ Там само, од. зб. 22, арк. 2.

¹⁷ Там само, од. зб. 6, арк. 1, 2.

¹⁸ Там само, од. зб. 20.

¹⁹ Там само, од. зб. 6, 11, 20.

²⁰ Там само, од. зб. 10.

²¹ Там само, од. зб. 27.

²² Там само, од. зб. 23–27.

²³ *Бутович М.* Епіграми Бутумбаса [Текст]: шаржі / Микола Бутович. – Київ: Вид-во Мар'яна Коця, 1995. – 223 с.: іл. – (Повернуті імена).

²⁴ ЦДАМЛІМ України, ф. 1366, оп. 1, од. зб. 51.

²⁵ Там само, од. зб. 65.

²⁶ ЦДАМЛІМ України, ф. 1366, оп. 1, од. зб. 20.

²⁷ Там само, од. зб. 14, арк. 70; од. зб. 22, арк. 6.

²⁸ *Українське малярство [Текст]: [Альбом] / ред. кол. М. Дмитрієнко [та ін.].* – München: Українська Спілка образотворчих мистецтв, 1947. – 20 л. реп.

²⁹ ЦДАМЛІМ України, ф. 1366, оп. 1, од. зб. 7, 8.

- ³⁰ Там само, од. зб. 21, арк. 10.
³¹ Там само, од. зб. 7, арк. 1; од. зб. 21, арк. 10, 13, 14–15.
³² Там само, од. зб. 14, арк. 10; од. зб. 15, арк. 2, 3, 4, 7 та ін.
³³ Там само, од. зб. 55.
³⁴ Там само, од. зб. 1–13; музейний фонд ЦДАМЛМ України.
³⁵ Там само, од. зб. 14–20.
³⁶ Там само, од. зб. 18.
³⁷ Там само, од. зб. 20.
³⁸ Там само, од. зб. 21, 22.
³⁹ Там само, од. зб. 23.
⁴⁰ Там само, од. зб. 24–28.
⁴¹ Там само, од. зб. 29–50.
⁴² Там само, од. зб. 51.
⁴³ Там само, од. зб. 52–54.
⁴⁴ Там само, од. зб. 55.
⁴⁵ Там само, од. зб. 56.
⁴⁶ Там само, од. зб. 57–62.
⁴⁷ Там само, од. зб. 63.
⁴⁸ Там само, од. зб. 65.
⁴⁹ Там само, ф. 1136, оп. 1, од. зб. 40, арк. 1–11.
⁵⁰ Там само, ф. 1212, оп. 1, од. зб. 149, арк. 1–1 зв.
⁵¹ Там само, ф. 1308, оп. 1, од. зб. 10, арк. 1.
⁵² Федорук О. К. Микола Бутович: Життя і творчість. – Київ, Нью-Йорк: Видавництво М. П. Коця, 2002. – 431 с.

Освещен состав личного архивного фонда украинского художника-графика Н. Г. Бутовича, который находится в ЦГАМЛИ Украины.

Ключевые слова: личный фонд; описание; единица хранения; наследие; Н. Бутович; художник, график, эпиграммы, искусство.

The article makes structural analysis of the M. Butovich's personal archival fund at Central State Archive-Museum of Literature and Arts of Ukraine. Mykola Butovich was famous Ukrainian painter, graphic artist, a creative legacy which is still not been sufficiently studied.

Keywords: personal archival fund; archival description; folder; M. Butovich; painter, graphic artist; an epigram; the arts.